

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060306

DOM
2016-11-14
Stockholm

Mål nr
M 4448-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2016-04-27 i mål nr M 1755-15, se bilaga A

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Norrbottens län

MOTPART

EÖ

SAKEN

Vattenverksamhet på fastigheten YB i Kalix kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens beslut fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Norrbottens län beslut den 17 juni 2015, dnr 535-3730-15, i den del det avser att förbud att lägga upp muddermassor inom vissa områden.

Dok.Id 1298956

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

EÖ anmälde till Länsstyrelsen i Norrbottens län att han ämnade muddra en befintlig inseglingsränna in till sin fastighet YB i Kalix kommun med en total volym om 243 m³. Av anmälan framgick även att han avsåg att lägga upp muddermassorna på vissa angivna områden på tomten. Länsstyrelsen beslutade att förelägga om försiktighetsmått i samband med muddringen samt att förbjuda upplagningen av muddermassor inom de av EÖ utpekade områdena. EÖ överklagade Länsstyrelsens beslut att förbjuda upplagningen av muddermassorna. Mark- och miljödomstolen undanröjde det överklagade beslutet och återförvisade målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har överklagat mark- och miljödomstolens beslut.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens beslut och fastställa länsstyrelsens beslut.

EÖ har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens beslut.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Norrbottens län har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen och därtill i huvudsak anfört följande. Det enda försiktighetsmått för att förhindra att muddermassorna eroderas som skulle kunna bli aktuellt är anläggande av erosionsskydd i form av stenskoningar – utformade med beaktande av högsta uppmätta havsvattenstånd – kombinerade med geotextildukar. Sådana stenskoningar skulle innebära en oacceptabel påverkan på det aktuella områdets landskapsbild. Mark- och miljödomstolens avgörande medför en uppenbar risk för upprepningseffekter eftersom förutsättningarna på öarna i Norrbottens skärgård ofta är jämförbara med de som råder på den nu aktuella ön.

EÖ har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen och därtill i huvudsak anfört följande. Det går inte att röja skog och göra väg på ett förnuftigt sätt för att få upp muddermassorna på den höjd som länsstyrelsen anser nödvändig. Det mesta av slammet kommer från skogs- och myrdikningar, ett av naturens reningsverk. Även Kalix kommun står för en stor del av igenslamningen i området. Länsstyrelsen har beviljat kompletteringsmuddringar i ett flertal fall där muddermassorna sedan lagts upp direkt vid vattnet, på stranden eller 60 meter upp i skogen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det finns skäl att förbjuda uppläggning av muddermassor inom de områden på fastigheten YB som utpekats av EÖ.

Av 11 kap. 6 § miljöbalken framgår att en vattenverksamhet endast får bedrivas om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

EÖ har angett att uppläggning av muddermassor ska ske på två eller tre platser i nära anslutning till strandområdet, benämnda B, C och D. Med hänsyn till de utpekade områdenas närhet till vattenområdet finner Mark- och miljööverdomstolen att utfyllnaden riskerar att påverka växt- och djurliv på ett negativt sätt. Domstolen delar även länsstyrelsens bedömning att det föreligger en risk för att muddermassorna eroderas och förs ut till närliggande strand- och vattenområden till följd av våg- och isrörelser. När det däremot gäller frågan om utfyllnadens negativa påverkan på landskapsbilden bedöms denna vara något mer begränsad. Domstolen noterar även att det torde finnas andra platser för uppläggning av muddermassor på fastigheten där risken för negativ påverkan av växt- och djurliv samt erosion är mindre.

Sammantaget finner Mark- och miljööverdomstolen att fördelarna med att lägga upp muddermassorna på fastigheten enligt ansökan inte överväger den skada och olägenhet som åtgärden medför. Med hänsyn till åtgärdens negativa påverkan på miljön får länsstyrelsen anses ha haft fog för att förbjuda aktuell del av vattenverksamheten.

Mark- och miljödomstolens beslut ska därmed ändras och länsstyrelsens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Christina Ericson och tf. hovrättsassessorn Marie Eiderbrant, referent.

Föredragande har varit Hanna Holmgren.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

SLUTLIGT BESLUT
2016-04-27
meddelat i Umeå

Mål nr M 1755-15

KLAGANDE

EÖ

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län,

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 17 juni 2015 i ärende nr 535-3730-15, se bilaga 1

SAKEN

Vattenverksamhet på fastigheten Kalix YB

BESLUT

Mark- och miljödomstolen undanröjer det överklagade beslutet och visar målet åter till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 248435

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138	Nygatan 45	090-17 21 00	090-77 18 30	måndag – fredag
901 04 Umeå		E-post: mmd.umea@dom.se		09:00-12:00
		www.domstol.se		13:00-15:00

BAKGRUND

EÖ, lagfaren ägare av fastigheten YB i Kalix kommun, anmälde till Länsstyrelsen i Norrbottens län att han ämnade muddra en 45 meter lång och nio meter bred befintlig inseglingränna in till fastigheten YB, total volym 243 m³. Av anmälan framgick även att han avsåg att lägga upp muddermassorna på sin tomt, på områdena benämnda B, C och D i bilaga till ansökan, se bilaga till länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen beslutade att förelägga om försiktighetsmått i samband med muddringen samt att förbjuda uppläggnings av muddermassor inom de av EÖ utpekade områdena. Vad gäller uppläggning av muddermassor har länsstyrelsen som skäl för sitt beslut anfört bl.a. följande. De föreslagna utfyllnadsområdena ligger i anslutning till strandområdet och inom vattenområdet. De planerade utfyllnaderna innebär att de livsmiljöer som nu utgör ett naturligt strandområde helt släcks ut. Till följd av våg- och isrörelser torde det finnas en risk att muddermassor eroderas och förs ut till närliggande strand- och vattenområden och då inte minst till den planerade muddringen av inseglingrännan. Vidare torde även en utfyllnad innebära en förändring av områdets karaktär och landskapsbild. Det har heller inte framkommit uppgifter som visat att det inte går att lägga upp muddermassorna på annan plats, t.ex. högre upp eller att man utrett möjligheten att lägga muddermassorna på annans mark. Fördelarna med utfyllnaden överväger inte skadorna och olägenheterna av den. Placeringen främjar inte heller en långsiktigt god hushållning av land- och vattenområdet.

YRKANDEN M.M.

EÖ har överklagat länsstyrelsens beslut att förbjuda uppläggning av muddermassor och yrkat att beslutet ska upphävas och att han ska tillåtas att lägga upp muddermassorna inom de utpekade områdena. Som grund för sin talan har han anfört i huvudsak följande.

Kalix älvmyrning är ett deltaland. I detta fall Nyborgsskärgård, som till 95 % består av muddrade inlopp till skärgårdsstugorna. Ca 60 % av dessa består av stora stenpirar och stenskoningar mot vattnet. Ca 40 % består av uppläggning av muddermassor direkt i an-

slutning till vattnet. Det måste vara bättre att gömma massorna så att de smälter in i naturen. Strandremsan efter stranden där fastigheten ligger består till större delen av det senare. Det går inte att se att massorna från tidigare uppläggningar eroderat nämnvärt. Närmaste granntomterna med samma marknivå som hans fastighet har lagt upp massorna direkt vid vattenlinjen och det tycks endast vara små mängder eller ingenting alls som runnit tillbaka. Han planerade att gömma massorna ovanför strandbrinken på sin egen mark, vilket måste vara bäst för miljön, naturen och för allemansrätten. Om han skulle lägga massorna längre upp på fastigheten blir han tvungen att höja stugorna. Att lägga massorna på annans mark innebär att tillstånd för att avverka skog är nödvändigt. Om massorna läggs på de tilltänkta områdena kommer inte slyskog att växa på marken. De är de klart bästa platserna.

Länsstyrelsen vidhåller vad den anført i det överklagade beslutet.

SKÄL FÖR BESLUTET

För att bedriva vattenverksamhet krävs enligt 11 kap. 9 § miljöbalken tillstånd. Istället för tillstånd gäller i vissa fall anmälningsplikt för vissa vattenverksamheter enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken. Den aktuella muddringen och uppläggningsen av muddermassorna omfattas av anmälningsplikt enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.

EÖ har av länsstyrelsen tillåtits muddra en inseglingräna till sin fastighet men har förbjudits att lägga upp muddermassorna på de områden han pekat ut i sin anmälan. Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Mark- och miljödomstolen bedömer inte att uppläggningsen av muddermassor på de av EÖ utpekade områdena medför sådan påverkan på landskapsbilden eller innebär sådan olägenhet för miljön eller enskilda intressen att den ska förbjudas. Vad gäller risken för att muddermassorna skulle eroderas ut, finner domstolen att en sådan risk går att förhindra genom att föreskriva villkor. Det ankommer på länsstyrelsen att föreskriva lämpliga försiktighetsmått för att förhindra erosion. Mot denna bakgrund undanröjer mark- och miljödomstolen länsstyrelsens beslut

vad gäller uppläggningsen av muddermassor och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 430)

Överklagande senast den 18 maj 2016.

Nils-Gunnar Elisson

Åsa Larsson

I domstolens avgörande har rådmannen Nils-Gunnar Elisson och tekniska rådet Åsa Larsson deltagit. Beredningsjuristen Elina Andersson har varit föredragande.